

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

ЧЕРВЕНЬ • JUNI 2018 • Nr. 12 (2992)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

НЕДІЛЯ ВСІХ СВЯТИХ

Восьма неділя після празника Пасхи, а перша після Зіслання Святого Духа називається неділею Всіх Святих. Вона завершує коло рухомих свят. Цього дня наша Східна Церква віддає особливу почесність усім тим, які є плодом дарів Святого Духа.

«У цей день, в неділю після П'ятдесятниці, читаємо в синаксарі цієї неділі, святкуємо празник Всіх Святих скрізь: в Азії, Лівії, Європі, на півночі і півдні. Цей празник наші божественні Отці установили й наказали святкувати після Зіслання Святого Духа, наче показуючи нам взір, як прихід всесвятото Духа вплинув на апостолів. Він освятив і зробив премудрими тих, що з нашої природи, щоб їх поставити на місце грішних ангелів, і Христові Богові привів: одних через муки і кров, інших через постійність у чеснотливому житті».

Диякон Костянтин (VI ст.) з Царгорода у своїй проповіді в першу неділю після Зіслання Святого Духа каже: «Грецька Церква визначним і дуже світлим празником поминає ці славні всевітні безсмертні квіточки, що їх видала ціла земля, постійно наводнювана ріками Святого Духа».

Святі у небі – це Божі любимці і приятелі, а наші опікуни, заступники й добродії, наші провідники та зразки на дорозі до чеснот і святости.

Фрагмент статті о. Юліяна Катрія, ЧСВВ, «Неділя всіх святих», подано за «Пізнай свій обряд».

Продовжуємо цю тему на стор. 4

«Блаженні Дрогобицькі мученики», 2016 р., автор: «Nashastudiya» ▶

Ієромонахи Яким Сеньківський, Северіян Бараник та Віталій Байрак у червні 2001 р. були зачислені до лику блаженних Католицької Церкви папою Іваном Павлом II. Вони завершили своє священиче служіння мученицькою кончиною у советських катівнях м. Дрогобича у 1940-х рр.

Детальніше про цих велетнів читайте на сторр. 7 та 8

У різний час почули голос Божий:
«Ідть, сини, і не лякайтесь ран!».
І кожний з них до ангела був схожий,
Яким, Віталій і Северіян.
І кожний з них родився на аскета
Вести до правди, що перемогла,
Та ждала смерть в мундирах та кашкетах,
Любов Христа на жертву повела.

(фрагмент пісні «Блаженні Отці»)

XI

МІФИ ПРО КОРУПЦІЮ

Теза про корупцію в Україні створює зручну для Заходу картину «ми і вони»: вони – погані, корумповані українці, і ми – чесні, добропорядні європейці та американці. Російська пропаганда спромоглася розповсюдити цей образ України, аби звести її до рівня безнадійно провальної держави, яка не вартує уваги Заходу.

Коли ви згадуєте про Україну, то перше слово, яке, найімовірніше, спаде вам на думку, – це корупція. Вона підриває країну, спустошує державу, руйнує суспільство та не дає проводити реформи – принаймні, так кажуть ЗМІ. Західні видання рясніють заголовками на кшталт «Чому Україна програє війну з корупцією» та «Корупція вбиває українську економіку».

Звісно, ця стривоженість

є заслуженою, бо корупція залишається одним із найбільших викликів перед демократичною Україною. Але сповнені перебільшень оцінки, та приховане – а часом і явне – твердження, що зміни в Україні нежиттєздатні через корупцію, походять із шести міфів. Як усі міфи, вони дають зручне і при цьому надмірне спрощення, яке затуляє собою потребу справжнього розуміння проблеми.

МІФ №1. КОРУПЦІЯ – НАЙБІЛЬША ЗАГРОЗА ІСНУВАННЮ УКРАЇНИ

У жодному разі, ні. Десятки тисяч російських військово-службовців, з танками та артилерією, розташовані вздовж південного та східного кордонів України, – ось єдина загроза існуванню України. Якщо Володимир Путін віддасть наказ, вони вторгнуться і, можливо, знищать значну частину країни. Корупція, порівняно з цим,

може спустошити українські інституції, але лише в довший проміжок часу.

МІФ №2. КОРУПЦІЯ – ЦЕ ПЕРЕШКОДА РЕФОРМАМ

Україна розпочала вражаючі політичні, економічні та соціальні реформи після революції на Майдані 2014 року. Демократичні установи зараз повноцінно функціонують і більше не є вихолощеними; банківську систему

полагоджено; ціни на енергоносії підвищено до ринкового рівня, а енергетичну залежність від Росії ліквідовано. Державні закупівлі зараз відбуваються прозоро; бюрократію обмежено; система охорони здоров'я налагоджується; у сфері освіти відбуваються ретельні реформи. Якщо корупція робить реформування неможливим, то як же Україна могла все це здійснити?

Продовження на 5 стор. ▼

Росія витрачає шалені гроші, щоб довести, що Україна – це антисемітська держава. А як є насправді? Як ситуацію в цьому плані оцінює голова Асоціації єврейських громадських організацій та общин України Йосиф Зісельс?

Читайте інтерв'ю з ним на 5 та 6 сторр.

ЛИСТ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

До Ювілейного Комітету для відзначення 40-річчя відновлення української державності 1941 р.

...Держава для народу – це те саме, що власна хата для родини. То духовна будова, що в ній нарід виховується, живе своїм вільним життям, сповняє гідно і вільно свої обов'язки супроти Бога і ближнього, влаштовує щасливо і справедливо своє туземне життя і дає в мирі свою духовну і матеріальну частку для співжиття всіх народів світу. Державність – то мрія і право кожного народу. В історії нашого спасення бачимо, як Бог дбає, щоб нарід, в якому Божий плян спасення мав сповнитись, мав свою землю, мав своє вільне існування у своїй державі для береження Божих заповітів і Божого слова.

Вартість народу пізнати саме по цім здоровім бажанню мати свою власну хату-державу. Навіть великі народи історії падали і гинули, коли затрачували те бажання бути собою і жити справедливо та мирно на своїй землі своїм самостійним життям. Скільки в історії зникло без слідів народів, що жили кочовничим життям і були грабіжниками, що жили коштом інших і не думали про власну державу, мир із народами і справедливість. Наш Нарід, одержавши від Бога родючу і багату землю, що жив на ній, боронив її і постійно бажав бути вільним її господарем. Тому, коли попадав у поневолення, завзято і жертвенно своєї волі і землі боронив і будував свою державу, коли її здобував. Не все воно було успішно через людське історичне лукавство і жадобу добра другого, а також і через брак високих і шляхетних державницьких християнських чеснот у нас самих, через що приходили наші історичні упокорення, які Бог повертав для нашого добра: «Добре мені, що був упокорений, щоб уставів Твоїх навчитись» (По 119, 71).

Згадуємо в цім році сорокліття другої спроби нашого Народу цього століття відискати і здобути свою державу – проголошенням відновлення української державності в червні 1941 року. Важкі то були часи і жорстокі обставини. Та ми не піддавались, щоб плисти на хвилях подій

30.06.1941 року. Львів'яни в очікуванні проголошення Акту відновлення Української Держави

бездушно із розчисленням на людські ласки. Коли тільки прийшла слушна хвилина – ми бажання своєї державності висловили відважно перед світом та історією, цю державність ми проголосили для підкреслення своїх прав і свого місця серед народів світу. Це був сміливий крок народу, що його духа не вбила довга неволя. Коли божевільні теорії про расу, «нову Європу» і «новий світ» із пануванням одного народу над всіма йшли здійснювати свою ідеологію вогнем і мечем, а з другої сторони найбільша тиранія в історії гнобила наші землі і заводила свої безбожницькі і протилюдські порядки із мільйонами жертв – голоду і терору, наш Нарід проголошує своє природне право на самостійність і державність. Це великий акт, що повинен нас вчити і виховувати, не зважаючи на наші особисті міркування чи різні політичні

переконавання. Нарід має бажати своєї державності, в неволі про те думати і до цього прямувати, коли хоче бути «в народів вольних колі», коли не хоче бути постійно рабом сильніших чи хитріших своїх сусідів.

Згадаймо цю подію відновлення нашої державності 1941 року з вдячністю до Бога, що хоронив нас в дуже грізних подіях історії, зберігаючи нас для своїх великих плянів за Божою засадою, що Божа сила в людських немочах проявляється (2 Кор. 12,9). Пом'янім тих великих синів нашої України, що положили своє життя, щоб весь Нарід був вільний. То велика жертва любові і самопосвяти! Згадаймо в молитвах і тих наших синів, що продовжують те велике свідчення про свободу, правду і справедливість по тюрмах і засланнях, одного бажачи – щоб ми були вільні.

Нехай відзначення тієї події подасть нам єдність і єдинодумство в бажанні бути вільним народом в сім'ї вільних народів на Божу славу.

Благословення Господнє на Вас!

† Йосиф, Патріярх і Кардинал. Дано в Римі 01.06.1981 р.

Українці в Швеції

БОГ Є ЛЮБОВ – ПЕРША СПОВІДЬ І СВЯТЕ ПРИЧАСТЯ В ШВЕЦІЇ

«А коли ви не будете прощати людям, то і Отець ваш небесний не простить вам провин ваших» (Мт. 6, 15).

Бог є любов. Він запрошує нас до постійного перебування в Його любові. Ісус Христос залишив нам дві головні заповіді любові: «Люби Господа, Бога твого, всім твоїм серцем, усією твоєю душею і всією думкою твоєю: це найбільша і найперша заповідь. А друга подібна до неї: Люби ближнього твого, як себе самого» (Мт. 22, 37–39).

Бог у Церковних діях, – Тайні

Хрещення, а потім Сповіді, – дарує людині своє щедre Батьківство. Бог те, що є недобрим, змиває і забирає з людської душі. Він любить людину безгранично. Спаситель просвічує людину своїм світлом, збагачує своєю мудрістю і провадить особливим шляхом під час земної мандрівки.

Наші гріхи віддаляють нас від Бога, а також і від нашого

ближнього. Апостол Павло говорить про боротьбу, яка розігрується в душі людини: «Бажання бо добро творити є в мені, а добро виконати, то – ні; бо не роблю добра, що його хочу, але чиню зло, якого не хочу. Коли ж я роблю те, чого не хочу, то тоді вже не я його виконую, але гріх, що живе в мені» (Рм. 7,18–20).

Із фізичним та інтелектуальним зростанням починають діяти в людині протилежні сили і вона досвідчує ось таке: «Отож знаходжу закон, що коли я хочу робити добро, зло мені накидається» (Рм. 7,21). Діти, дозріваючи тілом і розумом, починають досвідчувати це терзання між добром та злом. Христос, знаючи про боротьбу, яка відбувається в серцях людей, пропонує цілющий лік: Святу Тайну Покаяння – Сповідь. Лік цей не земський, а надприродний, наділений силою з висоти, установлений Христом: «Кому відпустите гріхи – відпустяться їм, кому ж затримаєте – затримаються» (Ів. 20,23).

Третього червня в м. Стокгольмі діти приступили до Першої Сповіді

і Урочистого Святого Причастя. Їхні серця, повні переживань, відкрились на дію Святого Духа. Дитяче сприйняття Божого прощення робить їх ще більше милими Богу. Щасливі вони, що прийняли Христа, в Христовій Церкві тут на землі. На їхніх пам'ятках про цей важливий день надруковане повчання для дорослих: «Пустіть дітей, нехай ідуть до мене» (Лк. 18,16). Христос додав ще і такі слова: «Істинно кажу вам: Хто Царства Божого не прийме як дитина, той не ввійде до нього» (Лк. 18,17).

Помагаймо дітям приходити до Христа; робімо спільно з ними добрі, Божі діла; приймаймо Євхаристійного Христа, а Він буде для нас завжди воскреслим і живим; буде для дітей і батьків духовним кормом від хрещення до погребення. Він буде засобом і метою щастя, про яке сказав, насамперед грішний, а потім святий Августин: «Неспокійне моє серце, поки не спочине в Тобі, Боже».

Для «ХГ» о. Мирослав Костів, душпастир

ЛЮДИНА ПОВИННА САМА ЗНАЙТИ БОГА

Проповідь
о. Романа Лірки
для дітей воїнів
АТО, які перебували
у Німеччині
за програмою
«Два тижні
без війни»

Прапор Богдана Хмельницького.
Зберігається в колекції Військового музею
у Стокгольмі

«І будете шукати Мене, і знайдете, коли шукатимете Мене всім своїм серцем. І Я дамся вам знайти Себе, говорить Господь...» (Єремія 29:13,14). Дорогі мої парафіяни та гості! Ви є ті, які знайшли Бога і славите Його сьогодні тут у церкві, і молитесь до Нього. По телебаченню можна переконатися, що Бог «бере участь» у спортзмаганнях (наприклад, футболісти виходячи на поле, хрестяться, а забивши гола, перше що роблять – дякують Богу). Дуже яскравий приклад віруючої людини українського боксера Олександра Усика. Я вам прочитаю фрагмент інтерв'ю з ним:

- ▶ Олександр, виходячи на ринг, ви хреститесь. Чому?
- ▶ Тому що я – православний християнин, і виходжу на ринг, як виходили наші діди на бій. Коли вони йшли на війну, наші бабусі зашивали їм в одяг 90-й псалом. І я теж виходжу на свого роду війну. Перед виходом я себе огороджую хресним знаменням, читаю молитву, бо я виходжу з допомогою Господньою.
- ▶ Які молитви ви читаете?
- ▶ Молитву Георгію Побідоносцю, 90-й псалом, «Отче наш». Ще Анастолій Миколайович Ломаченко, мій тренер і наставник, знайшов десь старовинну молитву воїнів. Тренер нас окроплює святою водою, ми самі випиваємо трохи води, омиваємо обличчя, руки – і пішли боксувати.
- ▶ Якою була реакція у суддів на Олімпіаді в Лондоні?
- ▶ У нас всі у збірній – віруючі, і тому ми виходили в хрестиках. Деякі представники Олімпіади забороняли нам це робити, але, тим не менш, ми вийшли. Я попросив показати правила, де забороняється виходити на ринг з хрестом, і після цього вони вже нічого не робили. Нас ущемляли, але як можна заборонити вірити? Я – православний християнин. Краще я помру, ніж зніму хрест!

Проте, є люди, які не вірять в Бога. Вони просто кажуть: «Бо Бога нема, ніхто Його не бачить, математично, фізично, хімічно вивести формулу не можна». Але навіть трохи помисливши, можна сказати: але хто це все таке сотворив, невже це все сталося випадково?

Можна подати дуже багато прикладів, які вказують на існування Творця, якого ми називаємо Богом. Ось декілька з них: розмір нашої планети Земля і сила земного тяжіння є такі, що це сприяє тому, щоб нас оточував тонкий шар газу (кисень і азот, товщиною у 100 км), який називається атмосферою, він захищає нас від сонячного проміння та метеоритів, а живі організми можуть ним дихати. Земля віддалена від Сонця на таку відстань, що на ній температура коливається від –30 до +50 С. Якщо б Земля була ближче, то все згоріло б, а якщо далше, то б все замерзло. Земля обертається навколо Сонця із швидкістю 110 тис. км/год. і сама навколо своєї осі. Ця швидкість є ідеальна для того, щоб щодня Земля нагрівалася вдень, а охолоджувалася вночі, зберігаючи температуру придатну для життя.

Мозок людини... У ньому відбувається мн. одночасних процесів і переробка величезної кількості інформації в секунду. Він мусить контролювати все, що діється в нашому організмі. Але, крім цього, і ми можемо, наприклад, зосередитись на чомусь і почати обробляти свою інформацію, тобто жити у своєму світі. Чи може такий комп'ютер створитися сам по собі?

Треба пам'ятати ще одне: Бог не тільки створив світ, а й підтримує його, а значить має контакт з нами. Ісаак Ньютон сказав так: «Бог перебуває навіки і присутній скрізь. Він констатує тривалість часу і простору». Щасливі ті, що знайшли свого Проектанта, який не тільки сотворив нас і все, що тільки є, а й любить нас. Тож шукайте Його, і знайдете. Він дасть вам знайти Себе. Амінь.

о. Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

БУДЕ НОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КОЛЕГІУМ УКУ

Український католицький університет планує звести у Львові новий студентський гуртожиток на вулиці Стрийській, що стане частиною студмістечка. Колегіум розрахований на 300 студентів, що на 50 місць більше, ніж перший корпус. Окрім студентського помеш-

кання, у корпусі базуватимуться гуртки, театр, студентський уряд та спортивна зона. Нині у студмістечку УКУ, яке обмежене Стрийським парком, вулицею Козельницькою та Стрийською, розташований один п'ятиповерховий студентський колегіум, який відкрили 2012 року, навчальна адмінбудівля з трапезною, церква Святої Софії Премудрости Божої та Центр Шептицького, який відкрили торік. («Твоє місто»)

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

Верховна Рада України ухвалила закон про антикорупційний суд. У Міжнародному валютному фонді наголошували на важливості схвалення законопроекту. Представник МВФ вказав, що остаточна версія цього закону має повністю відповідати зобов'язанням України в рамках програми співпраці, а також рекомендаціям Венеціанської комісії. Створення Антикорупційного суду передбачає закон про судострій і статус суддів, ухвалений 2016 року. (Радіо Свобода)

«НАФТОГАЗ» ПРОТИ «ГАЗПРОМУ»

Голландський суд заарештував активи «Газпрому» в дочірніх компаніях у Нідерландах на підставі клопотання НАК «Нафтогаз України» у справі про компенсацію 2,6 млрд дол., присуджених на користь української компанії Стокгольмським арбітражем. «Російська компанія діє недобросовісно, не виконуючи як рішення арбітражу, так і наказів європейських судів інших юрисдикцій», – заявив голова правління «Нафтогазу» Андрій Коболев. Головний комерційний директор групи «Нафтогаз» Юрій Вітренко нагадав, що трибунал присудив «Газпрому» виплатити на користь НАК 4,63 млрд дол. компенсації за збитки через порушення умов транзитного контракту. З його слів, компанія компенсувала вже 2,1 млрд дол., які були зараховані як плата за газ, наданий «Нафтогазу» «Газпромом» у 2014–2015 роках. «Тепер ми працюємо над тим, щоб отримати решту», – пояснив Вітренко. («Збруч»)

АВСТРІЯ ЗАКРИВАЄ СІМ МЕЧЕТЕЙ

Австрійський уряд ухвалив рішення закрити сім мечетей, які отримують фінансування з-за кордону. Окрім того, вирішено депортувати тих імамів, котрих підозрюють у зв'язках з турецькими націоналістами. Також буде ліквідовано групу «Арабська релігійна спільнота», яка керує шістьма мечетями. Відень пояснює таке рішення необхідністю протистояння «політичному ісламу» і боротьбою з турецьким націоналізмом. Компетентні органи Австрії вивчають біографію 60 з 260 імамів, 40 з котрих входять до мусульманської групи «Арабська релігійна спільнота», близької до турецького уряду. Вже ухвалено рішення про депортацію 11 осіб. Адміністрація президента Туреччини назвала дії Відня «ісламофобськими, расистськими та дискримінаційними». («Збруч»)

МОЛДОВА, РОСІЙСЬКА МОВА

Москва повинна відреагувати на «обурливе» рішення Конституційного суду Молдови, який скасував особливий статус російської мови в країні. Про це заявила голова Ради Федерації Росії Валентина Матвієнко. КС Молдови визнав застарілим закон «Про функціонування мов на території Молдавської РСР», який наділяв російську мову статусом мови міжнаціонального значення. («Європейська Правда»)

ВР ДОЗВОЛИЛА ПОСМЕРТНЕ ДОНОРСТВО ОРГАНІВ

Верховна Рада ухвалила закон, який дозволяє трансплантацію органів після смерті донора за умови, що він дав письмову згоду на це. Парламент постановив, що всі відомості про згоду чи незгоду на донорство вносяться до Єдиної державної інформаційної системи. Також закон визначає групи людей, які не зможуть бути донорами. Крім того, з метою запобігання нелегальній трансплантації та торгівлі органами законом вносяться зміни до Кримінального кодексу України в частині встановлення більш суворої відповідальності за порушення законодавства в частині трансплантації органів. (Укрінформ)

ГОТУЮТЬСЯ ДО НАПАДУ

У Швеції розповсюджують довідник для громадян із переліком дій у разі війни. Потенційним агресором шведи вважають РФ. Шведів дуже непокоїть розвиток подій у світі та нещодавні порушення повітряного кордону Швеції бойовими літаками РФ. Уряд надрукував 5 мільйонів брошур-довідників про те, як підготуватись до кризи чи воєнного конфлікту. У шведському уряді вважають, що напад РФ на Швецію може бути подібним до нападу на Україну, із використанням прихованих військ та психологічної зброї. Брошура називається: «Якщо прийде криза або війна». У ній пояснено, якими запастися продуктами, де взяти воду, де найближче бомбосховище. В роки «холодної війни» у Швеції побудували 65 тис. бомбосховищ. Раніше цього року уряд Швеції відновив призов до збройних сил. (DW)

НЕДІЛЯ ВСІХ СВЯТИХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Наш Шевченко змалку читав св. Письмо і в старшому віці ця свята книга була постійним джерелом його роздумів. Між його поезіями найдемо кілька таких роздумів, які він називає «подражаннями», бо хоче він наслідувати журбу старозавітніх пророків про їхній нарід і його невірність Богові. Одним з таких роздумів Шевченка є поема на основі книги пророка Осії, в якій він боліє над відступствами свого народу від Бога. Шевченко бачить подібну картину в Україні й пише свою поему з чорним настроєм на вид того, що Україна важко прогрішилася, віддавши себе в руки царя, забувши про Бога.

Поема починається болючими словами: «Погибнеш, згинеш, Україно...», але автор закінчує свою поему, як і Осія, великою надією, що зло не переможе, а правда живе. З певністю Шевченко читав уважно цілу книгу пророка Осії і свій оптимізм буде на гарних словах в одинадцятій главі, коли Бог-Ягве каже, що не каратиме Ізраїля, бо Бог не поступає як людина, бо Бог – «Святий посеред тебе!» (Ос. 11,9). Пророк не вживає за ізраїльським звичаєм слова Бог, а вживає прикметника «Святий». В цілій історії Ізраїля завжди були пророки, їхні учні та праведні люди, які слухали і виконували Божі слова. Ними перебував Ягве серед Ізраїля, вони були світильниками Ягве, які світили серед темряви неволі, ідолопоклонства і гріха. Присутність Бога-Святого світила у святих Його, вибранців Божих, які ставали рятунком Ізраїля, через яких Бог посилав своє слово і їхніми молитвами беріг Ізраїль.

На початку історії спасіння розказується, що заради навіть десяти праведників був би Господь пощадив грішну Содому на прохання Авраама, але десять праведників там не нашлося і Содом загинула (Бут. 18,32). Гарна це думка для нашої неділі сьогодні, яка зветься неділею всіх Святих Українського Народу – тих великих перед Богом Братів наших, якими в історії немов світлом, був Бог між нами, їхніми вчинками, життям і словом провадив нас Бог так, що зло, гріх і поневолення мусіли уступати з наших земель, а Божя правда входила під бідні стріхи. Праведністю і любов'ю наші Святі ламали залізо кайдан, несли надію молитвами. Бог предків наших – Ольги, Володимира, Антонія, Теодосія, Бориса і Гліба, які будували наше християнство, зупинив чорні хмари руїни і не дав Русі на поталу ордам здобичників. Бог перебував Святими своїми серед народу нашого в історії і треба було таку неділю в літургичнім календарі встановити з вдячності до них.

Хто вони? Яка була їхня поміч для нас? Як нам їх шанувати і їхньою святістю радіти?

1. Небагато ми маємо Святих у календарних списках. Не значить це, що маємо їх мало в небі перед престолом Божим. Вина в тому нас самих, що ми про те не подбали в історії. Ми мали їх багато, а в часи нашого останнього лихоліття мали ми їх тисячі, бо дарував нам їх Бог, а святість – то дар Божий. Святі – то друзі Божі, що жили, працювали і вмирали для Бога, для свого народу в злуці з Богом, у великій любові до Бога й народу. Дуже широкою є відповідь, хто такі Святі. То справді люди, яких той грішний світ не був достойний, як каже автор листа до Євреїв (Євр. 11,38), і подає великий їхній список зі Старого Завіту враз з їхніми геройствами.

Ми, Дорогі Браття і Сестри, таких мужів мали в історії. Сам наш нарід багатьох з них виблагав в Бога тієї чести на землі, яку вони мають на небі, проголошуючи їх Святими. Їхні імена з княжих часів знаємо, хоч не всі. Їх було багато і наш Київ їхніми заслугами став святим нашим містом, і ми повинні з вдячності спішити до тих святих місць, щоб, прославляти їх, а не дивитись на ці місця тільки як на музейні та історичні пам'ятки. Сліди наших Святих, їхні імена (а скільки безіменних!), – то свідчення перед Богом і світом, що ми пізнали Бога, до Нього належати хочемо і в Ньому жити, бо свята віра – то наша радість, як казала св. Ольга, перша княгиня-християнка на Русі.

Між нашими Святими є різні люди: деякі князі, архиєреї, священники, велике число монахів і монахинь, інтелігенти, купці, вояки, велике число селян, Церква поставила їх у список Святих – селян з Підляшшя з Пратулина, які загинули мученичою смертю від куль в обороні своєї віри, і Церкви.

Найбільше в нашій історії було святих матерів і бабусь, які виховали своїх дітей і внуків у вірі, незважаючи на жорстокі переслідування, заборони і кари. Тим бабусям належався б на Хрещатику біля статуї Володимира пам'ятник з написом: «Нашим святим Бабусям, що зберегли і передали віру Христову!». Згадаймо їх всіх в цю святу Неділю.

2. Поміч наших Святих в історії була велика. Вони принесли віру в Україну, як Ольга і Володимир, вони берегли її і виховували в ній, як печерські монахи, як Митрополит Андрей, в нелегкі часи нашого поневолення, вони дали своє життя за віру й друзів своїх, як св. Йосафат, як усі ті, безіменні, які своєю геройською смертю стали «горами трупів і дали ріки крові», як це описував Блаженніший Йосиф, в обороні своєї

«Мати невинно убієнних», робота Катерини Кузів

Церкви і віри в останніх століттях над Дніпром і над Дністром. Ті, що вмираючи молились, співали: «Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас!». Під акомпаніємент пострілів... Справжні наші герої – юнаки, дорослі і старці всіх прошарків суспільства, такі самі як ми усі. На землі вони вчили нас, в небі вони за нас моляться. Бідний був би нарід, коли б не мав заступників в небі. Казав хтось: У Бога просимо помилування, у Святих просимо, щоб заступались за нас... Наші Святі – то дар Божий, яким ми одержуємо те, для чого ті Святі жили, за що себе в жертву принесли і хотіли, щоб ми такими перед Богом були!

3. Коли наші Святі – то дар Божий для нашого добра й спасення, тоді їхні імена, їхні особи і пам'ять про них повинні мати все окреме місце в наших душах. То й ціль цієї неділі, яку встановили з таким наміром наші Владики. Св. Павло, чи не найбільший між Христовими Святими, і тому Ісус зве його своїм «сосудом ізбранним», каже так про себе щиро: «Я сам стараюся до-

годити всім у всьому, не шукаючи для себе користі, але для багатьох, щоб спаслися. Будьте моїми послідовниками, як і я – Христа» (1 Кор. 11,33).

Коли б ми спитали наших Святих, чого б вони від нас хотіли-бажали, вони відповіли б як св. Павло: «Наслідуйте Христа, як ми Його наслідували! У любові Бога-Отця, щоб ми в тій любові перебували; щоб ми любили один одного, як Христос полюбив нас; щоб ми любили свій нарід, як Христос, що плакав над своїм Єрусалимом, і то є справжній патріотизм, який був у наших Святих; щоб ми творили добро один одному і не були самолюбамі; щоб ми були готові цю любов потвердити за словами Христа: більшої від цієї любові ніхто не має, як та, коли хто життя своє кладе за друзів» (Ів. 15,13).

Радіймо нашими святими і все вдячні будьмо їм за їхнє світло серед хмар нашої історії, за їхнє велике свідчення про Христа для нас і нашої України, що так того свідчення для свого відродження потребує. Амінь.

о. Іван Музичка,
«Патріархат»

З Катехизму УГКЦ

У соборі святих першість належить Пресвятій Богородиці. Вона є «іконою Церкви, символом і первістком переображеного благодаттю людства, взірцем і твердою надією для всіх, хто прямує до небесного Єрусалиму». Разом із нею предстоять перед небесним Престолом «апостоли, євангелісти, мученики,

ісповідники, послики й усяка праведна душа, що спочила у вірі». Усі вони є живими іконами Божими, свідками та носіями нового творіння. Вони предстоять перед Богом у своїх безнастанних молитвах і присутні серед нас Божою благодаттю у своїх мощах та іконах. (310)

МІФИ ПРО КОРУПЦІЮ

МІФ №3. КОРУПЦІЯ – НАЙБІЛЬША ПЕРЕШКОДА ПРЯМИМ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕСТИЦІЯМ

Аж ніяк. Кореляції тут нема. Україна мала бум прямих іноземних інвестицій під час корумпованого, але про-демократичного президентства Віктора Ющенка у 2005–10 роках, зниження під час надзвичайно корумпованого і диктаторського президентства Януковича (2010–2013), та фактично повну зупинку з 2014 року. Нинішня влада є менш корумпованою та найбільш демократичною з усіх попередніх, але інвестори тримаються подалі – через війну на сході України.

МІФ №4. КОРУПЦІЯ – НАЙБІЛЬША ПЕРЕШКОДА ЕКОНОМІЧНОМУ ЗРОСТАННЮ

Нонсенс. Якби це було правдою, то країни з високим рівнем корупції, такі як Бразилія, Росія, Індія чи Китай, – що займають 76-те, 119-те, 76-те та 83-те місце з 168 країн у рейтингу сприйняття корупції, складеному Transparency International – не мали б значних показників зростання економіки.

Що ж до України, яка в цьому рейтингу 130-та, то її темпи зростання були від'ємними в 1990-ті, позитивними в наступному десятилітті та глибоко негативними з 2014 року. Корупція тут ні до чого. Скорочення в 1990-ті було наслідком падіння радянської економіки; наступне зростання відбулося попри корупцію в Україні; а скорочення після 2014 року було наслідком російського вторгнення у Крим та на східний Донбас.

МІФ №5. КОРУПЦІЯ – НАЙБІЛЬША ПЕРЕШКОДА ДЕМОКРАТІЇ

Справді? Тоді як Україна зробила переконливі кроки в напрямку консолідованої демократії, починаючи з Помаранчевої революції 2004 року, – попри проблеми з корупцією?

МІФ №6. КОРУПЦІЮ МОЖНА ШВИДКО ЛІКВІДУВАТИ, ЗАСТОСУВАВШИ ПОЛІТИЧНУ ВОЛЮ

Оскільки корупція є, в першу чергу, наслідком роздутого державного апарату та неефективних ринкових механізмів, політична воля та відповідні арешти корум-

пованих чиновників ніколи не позбавлять від неї самі по собі. Затрати та вигоди від корупційних практик, та, особливо, заохочення або стримування тих, хто хоче долучитися до корупції, повинні змінитися. Владу та економіку слід спростити й модернізувати. Для цього потрібна певна політична воля, але найбільше тут важать стабільні реформи та час.

ТОЖ ЯКОЮ Є РЕАЛЬНІСТЬ?

Корупція в Україні є водночас глибоко вкоріненою та широко розповсюдженою, що ускладнює здійснення та посилення реформ, інвестицій, економічного росту, демократії та виживання. Але вона не робить виконання цих завдань неможливим. Якби це було так, то жодна країна у світі – включно зі Сполученими Штатами Америки, які були страхотливо корумповані в XIX столітті – не спромоглася б збудувати дієву ринкову економіку та демократію.

Україна досягла значного прогресу в боротьбі з корупцією протягом нещодавніх років. При цьому здійснила серйозні реформи, що дало

С-на: Андрій Дубчак, Радіо Свобода

підстави экс-міністру фінансів Наталі Ярьсько заявити, що Україна змінилася за минулі три роки більше, ніж за попередні 20 років.

13 грудня 2016 року Євросоюз прийшов до висновку, що Україна провадить інтенсивні та безпрецедентні реформи економічної та політичної систем, і в той же час її демократичні інституції продовжують відновлюватися й далі. Ця доповідь, на відміну від заголовків про корупцію в Україні, які тиражуються роками, не привернула увагу ЗМІ.

Тож звідки береться ця надмірна увага на корупції в Україні? Частково через

те, що вона надає просту для розуміння тезу, на основі якої розгортається водночас і некомпетентність Заходу щодо України, і зручні пояснення апатії до України в зовнішній політиці.

Теза про корупцію в Україні створює зручну для Заходу картину «ми і вони»: вони – погані, корумповані українці, і ми – чесні, добропорядні європейці та американці. Російська пропаганда спромоглася розповсюдити цей образ України, аби звести її до рівня безнадійно провальної держави, яка не вартує уваги Заходу.

Але не ведіться на цей «корупційний сюжет» та на висновок з нього про «невдалу державу». Насправді він уособлює не Україну, а хибне уявлення та політику Заходу щодо України – яка робить майже все, що в її силах, щоб подолати корупцію. І якщо США та Європа щиро хочуть допомогти Україні, вони повинні відкинути міфи і побачити картину в усій її реальній комплексності.

Олександр Мотиль, професор політології та експерт з української політики в університеті Ратгерс (США). Переклад українською – «Тексти»

ХТ

Українській делегації не було що розповідати про антисемітизм в Україні на Світовому єврейському конгресі, що проходив у Празі – так підсумував ситуацію в Україні голова Асоціації єврейських громадських організацій та общин України, виконавчий віце-президент Конгресу національних громад України Йосиф Зісельс. Конгрес збирається раз на два роки, і його головною темою протягом останніх років стало зростання антисемітизму в світі. Однак Україна, за словами Йосифа Зісельса, попри всі звинувачення, що лунають з боку Росії та ретранслюються потім в різних колах від Америки до Ізраїлю, випадає з цього контексту. Про те, чому він так вважає, Радіо Свобода розпитало його у Празькій студії.

» Мені нічого було розповідати. І я дуже радий цьому. Бо протягом останніх років головною темою цих зібрань є зростання антисемітизму в Західній Європі. І хоча деякі закиди в бік України ми чуємо постійно, але для експертів, «проблеми антисемітизму» в Україні не існує.

Я щодва роки їджу до Ізраїлю на конференцію, що присвячена цьому безпосередньо питанню, останній раз був у березні і також про Україну не було особливо про що доповідати. Комуś не подобалися деконунізаційні закони, деякі політики та журналісти люблять на цьому спекулю-

ПРОБЛЕМИ АНТИСЕМІТИЗМУ НЕМА В УКРАЇНІ

вати, але вони є всюди, і навіть у Сполучених Штатах.

Справжній сплеск антисемітизму в Україні був у 2006–2008 роках. Цим займався МАУП, Міжрегіональна академія управління персоналом генерувала масу антисемітської літератури. В мене з ними було 10 судів, і я домігся зустрічі з президентом, генеральним прокурором, міністром внутрішніх справ, і влада зуміла цьому покласти край.

Зараз ми перебуваємо у групі східно-європейських країн, де рівень антисемітизму невисокий. У порівнянні із Західною Європою, і навіть у порівнянні з Чехією, де ми з вами зараз перебуваємо. У Чехії зростає рівень антисемітизму в останні роки: із 2015-го, коли було 50 випадків, до 221 у 2017 році.

» Але незважаючи на це, не чехи, а українці далі носять на собі клеймо антисемітів.

Йосиф Зісельс: Це завдяки стереотипам, завдяки гібридній війні, бо Росія витрачає шалені гроші, щоб довести, що Україна – це антисемітська країна. Росія не витрачає жодних грошей для того, щоб довести, що Чехія є антисемітська країна. Так що, зважаючи на це, ми ще тримаємося непогано.

» Вам не могли не вказати на те, що прояви антисемітизму в Україні таки існують: нещодавній виступ в Одесі представниці «Правового сектору», за який поліція відкрила провадження, висловлювання генерального консула України в Гамбурзі Василя Марущинця,

якого було звільнено з посади через це, або плани «святкувати» Київською владою 250-ліття «Коліївщини», кривавого повстання, під час якого загинуло багато євреїв, але також і поляків і українців-греко-католиків, на які ваша організація відреагувала заявою.

Йосиф Зісельс: Всі ці явища є дуже різні. Я вважаю, що навіть на невеличкі прояви антисемітизму має бути відповідь держави. Вона в цих випадках була. Я вже 20 років займаюсь моніторингом антисемітизму. Я не експерт, але я допомагав створювати експертні середовища, які цим займаються. Ми чітко працюємо за міжнародною класифікацією. Є hate crimes – злочини на ґрунті ненависті, і hate speech.

Продовження на 6 стор. ▼

ПРОБЛЕМИ АНТИСЕМІТИЗМУ НЕМА В УКРАЇНІ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

І ці речі, які ви перерахували – це друга категорія. Ми бачимо, що нападів у нас нема, нема про що говорити. Минулого року не було жодного нападу на ґрунті антисемітизму. Було 24 випадки вандалізму, це більше, ніж попереднього року, але це не таке стрімке зростання, як нам приписують.

► Ваша підтримка України, особливо під час Майдану, коли йшла шалена атака з боку Росії з використанням цього антисемітського стереотипу українців, коштувала вам і розколом у єврейській громаді. Вас звинувачували в тому, що підтримуєте «бандерівців», «фашистів», «антисемітів». Наскільки це велика проблема для вас і для єврейської громади?

Йосиф Зісельс: В мене, як ви знаєте, дисидентське життя, і я звик бути і один, і з невеликою групою однодумців. А по-друге, не можна розколювати те, що ніколи не було єдиним. Єврейська громада ніколи не була єдиною, як не було українське суспільство єдиним. І будь-яке випробування поляризує по тому

чи іншому напрямку і єврейську меншину, і інші. Зараз єврейську громаду поляризує війна. Це проходить автоматично. Люди з євразійською ідентичністю орієнтуються на схід. Це не їхня вина, це – їхня біда. Інші, ті, що хочуть разом з Україною бути європейцями, орієнтуються в інший бік. Але є велика група посередині, вони вичікують, хто переможе і приєднаються до них. Лише 20% суспільства є активними, інші вичікують. І цього їх також навчила історія, бо тих, хто був дуже політично активним, швидко винищували.

► Говорячи про історію, на вашу думку, примирення між українцями та євреями вже відбулося?

Йосиф Зісельс: Як досягнута мета, то ще не думаю, що так, але як процес, який триває. Відбувається зміна ідентичності українців і разом з нею змінюються і міжнаціональні стосунки. Але ці зміни відбуваються дуже повільно. За роки незалежності України українці відчували себе більшістю в своїй країні. А коли народ стає більшістю в своїй

країні, це стає дуже важливим чинником у зміні ідентичності. Так було і в Ізраїлі. Коли з діаспори євреї заснували державу Ізраїль, дуже різко змінилася ідентичність, бо коли ти вже є хазяїн у своїй країні, то на всі речі ти дивишся інакше. Мій друг Мирослав Маринович про це дуже точно сказав ще на початку 1990-х років. Він сказав, що в українців змінився образ майбутнього. І в цьому образі майбутнього їм вже не потрібно було мати риси, які їм були притаманні раніше. Бо в імперії вони були великою, але все ж таки меншиною. І євреї були також меншиною. І як часто буває в імперіях, деякі представники меншин починають «штовхатися біля трону імперії», щоб довести їй свою корисність. І це створює певні стосунки. В одних імперіях вони є гостріші, в інших – толерантніші. Я, наприклад, походжу з тієї частини України, де ці стосунки були дуже толерантними.

Але як би це не було, але коли є імперія, меншини стоять перед вибором:

або воювати, як робили поляки, і деякі українці, і бути знищеним, або ти можеш бути викинутим у діаспору, але ти перестаєш мати вплив на свій народ, або є і третій варіант – продатися імперії, реалізуватися в існуючих рамках, жертвуючи моральними принципами. Коли протягом 300 років іде штучний відбір еліти, а це 12 генерацій, то чому ми маємо дивуватися, що в нас така еліта. В нас така еліта, яка є, бо всіх, хто не влаштував імперію, знищували.

► Ми бачимо, як протягом останніх років вже поволі сформувалася ідентичність «українських євреїв», але, здається, ще зарано говорити про «українських росіян». З чим ви це пов'язуєте?

Йосиф Зісельс: Є вже і росіяни також. На фронті воюють і росіяни, хоча, може, просто більше російськомовних українців, але і росіяни також є. Зараз уже не так важливе етнічне походження, як ототожнення себе з українською політичною нацією. Це процес, який триває довго, десятиліттями, бо ідентичність

змінюється дуже повільно. Тут для стосунків меншин дуже важливо, щоб Україна довела свою спроможність бути державою, при чому спроможність у багатьох аспектах – економічно, структурно, в плані життєвого комфорту, і зараз найважливіше – воєнним чином. Якщо Україна буде вдалою в усіх цих напрямках, то меншини почнуть інакше до неї ставитися. Бо меншини завжди орієнтуються на владу, на силу. Меншини мають зрозуміти, що сьогодні єдиним чинником влади і сили в Україні є українська влада в Києві, при чому не етноцентрична, а громадянсько-центрична. І це буде заохочувати меншини до інтеграції їх у громадянське суспільство, у політичну націю. Цей процес повільно іде. Я б, звичайно, хотів дожити до цього, але з іншого боку, я вважаю, що те, що іде повільно, це – назажди. А ті процеси, які ідуть швидко, я в них не дуже вірю, бо це скоріше пристосування, ніж реальна зміна ідентичності.

**Марія Щур,
Радіо Свобода**

ХТ

В ЄС ПОТРІБНІ ЛЮДИ, ЩО НЕСУТЬ ЖИТТЯ

Чи можна називати успішну людину щасливою людиною? Що таке успіх та чи буде Україна успішнішою? На відкритій зустрічі в Українському католицькому університеті владика Борис Гудзяк поділився власними міркуваннями про успіх. Радіо Свобода побувало на цій зустрічі і записало деякі думки єпископа УГКЦ, які змушують замислитися.

ПРО ВМІННЯ
ДАВАТИ ЖИТТЯ

Термін успіх – досить піднесений. Він популярний, вважається стандартом, мірилом. Молодим людям часто пропонують успіх, кажуть: «Я тобі покажу, як стати успішним, послухай мене». Я не знаю, чи слово «успіх» є у Святому Письмі, не пам'ятаю, щоб Ісус говорив щось про успіх.

У біблійному і духовному сенсі успіх – це жити. Бог хоче нашого життя, щоб ми жили повно. Жити і давати життя. Кожен з нас покликаний вічно жити. Ви про це замислювалися? Я призначений добре жити і давати життя, встигнути дати багато життя, бути життєдайним.

ПРО ПЕРЕЖИВАННЯ

Майже кожен переживає на іспитах. Сьогодні я говорив з 70-літнім священиком, який пригадавав

з усмішкою, як дуже добре вчився, а на випускних іспитах дістав оцінку «добре» замість «дуже добре». Він це пам'ятає навіть через 50 років, хоча воно не має ніякого значення, воно не впливало на життя.

Ми переживаємо за оцінку, що інший думає про мене, який є рейтинг, скільки кілограмів, плюс чи мінус – ми дуже багато міряємо. Коли ми свідомі того, що покликаний жити вічно, воно міняє перспективу – страх падає. Ми навіть за святым Павлом можемо сказати: «Смерте, де твоє жало? Ти мене не можеш вкусити. Я знаю, що я буду жити вічно». Навіть смерть наших рідних, навіть драми, трагедії, хоч і болісно, але воно нас не вбиває, бо ми знаємо, що ми покликаний жити вічно. І з цією гарантією успішності, що ми встигнемо жити у вічності, все виглядає інакше.

І вся наша віра, молитва, спілкування, любов, надія наповнені переконанням про цей вимір. У цьому вимірі питання успіху набирає іншого значення. Він дуже «усвободжує», міняє парадигму. Я знаю, що зі мною Господь, він подолав смерть, і мені покликано жити вічно.

ПРО ПАМ'ЯТЬ

Хто з вас не знає, хто такий Володимир Щербицький? Він у гробу перевертається, бо ви не знаєте хто він! Він був на найвищому щаблі влади [10-й перший секретар ЦК КПУ]. Ти можеш вилізти ген наверх, по трупах, але ж це не успіх. Навіть якщо ти насиллям, тюрмами, НКВД, КДБ давиш людей і заставляєш їх бути під твоєю владою. Але правда прийде. Молодими людьми Щербицький абсолютно забутий. А він був при владі від 1972 і до 1989 року. Він садив Ми-

рослава Мариновича, садив Калинців, Сверстюка в тюрму садив. І все, нема, його майже ніхто не знає. А ті, які були у темному тунелі, де не було виходу, які віддали життя за любов, правду, Бога, ближнього... Хто успішний? Той, хто дає життя; хто вірить.

ПРО ЄВРОПУ

Я не великий експерт у політичних питаннях. Я думаю, що Україна є в Європі, Україна – це Європа. Тільки спільнота країн має це визнати, і ми маємо це зрозуміти. На моє переконання, це не тільки наше минуле, це і наше майбутнє. І я вважаю, що ми дозріємо від страху до гідності. Ми почали

«бігти» у 2013–2014 році, коли зрозуміли, що ми йдемо до Європейського Союзу з місією.

Ми йдемо, бо ЄС потребує людей, які несуть життя. Дуже багато важливих речей: дороги, кращі шпиталі, спортзали, різні соціальні послуги. Але найважливіше нам жити. Європа міняється і втрачає багато чого, коли вона відходить від своєї основоположної віри в життя. Я думаю, Україна може цю віру в життя посилювати, підтримувати, відновлювати. Але ми мусимо з вами вірити у це життя. І я думаю, що ми віримо.

**Думки владика Б. Гудзяка
записав Владислав Яценко,
Радіо Свобода**

До 125-річчя від дня народження Патріарха Йосифа Сліпого і 55-річчя його звільнення з неволі

ПАТРІАРХ ЙОСИФ В КОНТЕКСТІ «ОСТПОЛІТІК» ВАТИКАНУ (4)

Часи «Остполітік» в Римі були для римо-католиків неначе подихом свіжого повітря, бо настала можливість співпрацювати з Московським Православ'ям, яке, в очах Ватиканської Курії, стало «священним», більше не «схизматичним».

Я часто себе запитую, що я б зробив в тих часах, якщо б я був римо-католиком? Вся Римо-Католицька Церква за межами Радянського Союзу була в захваті від Російського Православ'я; не один владики присягав вірність «Остполітік»; не один з них приносив життя в жертву Христові за навернення Росії! Хто не жив в тих часах в Римі, той не може собі уявити, як Римо-Католицька Церква переживала момент наближення з РПЦ і плекала надію, що вдасться не лише наблизити Московську Церкву до Католицької, але й з'єднати її з Римом!

А після появи на Заході Патріарха Йосифа (факт, який вважали виявом доброї волі з боку РПЦ в рамках «Остполітік») таке наближення і єдність, здавалось, ставали все ближчими... поки Патріарх не нагадав Соборовим отцям, що мільйони християн Східних Церков страждають і помирають у Сибірських каральних таборах за їхню вірність Апостольському Престолу, і це в той сам час, коли Римська курія вела переговори з їх переслідувачами! А тоді враз всі зрозуміли, що на заваді фактичного наближення і можливого поєднання Риму з Москвою стояла УГКЦ (і на тому завжди будуть настоювати представники РПЦ під час їхніх зустрічей з римо-католицькими прелатами)! Іншими

Музей Йосифа Сліпого в Римі, УКУ. Ліжка Патріарха

словами, «проголосіть кінець УГКЦ, а тоді почнемо всерйоз говорити про реальне наближення й можливе, при цьому, з'єднання!».

Пригадую, коли я вчився у Східному Інституті в Римі, велика частина професорів-Єзуїтів дивилися на нас українців неприхильно. На прийомах церковних достойників зі Східної Європи, коли заходила розмова про єкуменічний рух і діалог з Московським Православ'ям, нам українцям завжди закидали, що: (1) УГКЦ стоїть на заваді здійснення бажаної єдності. (2) Це наша вина, що РПЦ досі не об'єдналася з Католицькою Церквою. (3) Краще було б, якщо б ми не існували і т.д.

Цікаво, що ті, які колись звинувачували нас у повільній і трудній реалізації єдності Церков, після проголошення незалежності України стали мало не найбільшими захисниками УГКЦ! Іронія долі! Навіть у Східній Конгрегації, що дуже допо-

магала й утримувала українські заклади в Римі, було багато прихильників «Остполітік».

От яку промосковську Курію Патріарх Йосиф зустрів після прибуття до Риму. Зросли поклонники РПЦ всередині Католицької Церкви з бажаними для них наслідками: Єзуїти мали право повернутись до Росії після 100 років відсутності, а «Руссікум» – Колегія, заснована 1969 року, щоб готувати майбутніх священників для Католицької Церкви в Росії, – почала приймати студентів з РПЦ. Під час моїх студій у тому ж інституті одного дня прибули до закладу італійські поліцейські, розшукували двох студентів з Ленінграду, бо підозрювали їх у шпигунстві! Ми тих студентів пізніше не бачили, подекували, що втекли назад до Ленінграду.

На перешкоді унії був, в очах Ватиканської курії, передовсім Патріарх Йосиф! От очевидний свідок пере-

слідуваної Церкви, за котру ніхто не заступався, навіть ті, які найперше повинні би виступити на її захист і піднімати голос протесту проти переслідування її вірян. Очевидно, зараз після прибуття Патріарха до Риму кружляли поголоски, що комуністична влада звільнила Митрополита, сподіваючись, що після внесення в його організм отруйної субстанції сповільненої дії напередодні від'їзду, він скоро помре. Та не могли вони знати, що після прибуття до Риму, лікарі, після повного обстеження Патріарха, встигнуть його врятувати. Так, повторюю, подекували про довгу недугу Митрополита після його звільнення.

Мабуть сам Ватикан не припускав, що присутність Патріарха в Римі могла «сповільнити», чи «утруднити» хід «Остполітік». Якщо б вони були знали про його рішучу поставу проти політики наближення Римської Церкви до РПЦ, мабуть, не просили б його звільнення. І якщо б Патріарх знав, куди він їде, і в якому церковному контексті він проживе решту своїх днів на волі, напевно був би настоював на тому, щоб радше залишитися в каральних таборах в Сибірі. Але він уже був на волі, і, як одинокий голос своєї переслідуваної Церкви, вирішив дати відсіч чільникам і прибічникам «Остполітік», ознайомлюючи весь світ із незавидною долею тих його вірних, які терпіли, а то й помирали в каральних таборах Сибіру за вірність Апостольському Престолу в Римі, що, здавалось, залишався глухим на їхні муки, страждання і смерть. (далі буде)

Для «ХГ» о. Євген Небесняк

XI

ДРОГОБИЦЬКІ МУЧЕНИКИ

27 червня згадуємо 28 новомучеників нашої УГКЦ, яких було проголошено блаженними папою Іваном Павлом II під час його візиту в Україну у 2001 році. Серед тих, хто життям та мученицькою смертю засвідчив свою вірність Богові, Церкві та українському народові, були і дрогобицькі отці-василіяни Северин Бараник, Яким Сеньківський та Віталій Байрак, які служили у храмі Святої Трійці, нині – Катедральному соборі Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ.

В архівах місцевого музею «Дрогобищина» зберігаються документи, листи, світлини, пов'язані з іменами святотроїцьких мучеників. Просто дивом вціліли, зважаючи на радянську атеїстичну минувшину, ці реліквії, цікаві тим, що не лише підтверджують уже відомі, але й відкривають нові факти із життя священників.

Отець Северин (Стефан) Бараник народився 18 липня 1889 року в Угневі, біля Рави (Львівська обл.). 1900–1903 рр. – навчався у Перемишльській гімназії. До Чину

Святого Василя Великого вступив 24 вересня 1904 року у Крехові. У 1907 році склав свої перші чернечі обіти, а схиму – 21 вересня 1910 року.

Філософсько-богословські студії проходив у монастирях Провінції, а довершував їх, у зв'язку з російською окупацією Галичини, у Загребі, де у монастирі хорватських францисканців 14 лютого 1915 року прийняв святу Тайну Священства. Після повернення на рідну зем-

лю його було призначено до Жовківського монастиря, де він працював як катехит і редагував дитячий журнал «Наш приятель», відкриваючи дітям очі на Божу любов.

26 листопада 1931 р. ієром. Северіан прибуває до Дрогобича, куди його призначено ігуменом монастиря оо. Василіян та адміністратором церкви Св. Трійці. У Дрогобичі був провідником Апостольства Молитви, Марійської дружини для хлопців і домогосподарок,

письменником, сповідником, проповідником, місіонарем. Його ревне служіння не обмежується тільки працею у храмі, але виходить й поза нього. Ієром. Северіан скоро став добрим приятелем молоді, цікавився і спортивним життям Дрогобиччини, був енергійним громадським діячем і членом Міської Ради, у 1932–1939 рр. – заступник голови «Просвіти» Дрогобиччини.

Продовження на 8 стор. ▼

ДРОГОБИЦЬКІ МУЧЕНИКИ

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Отець Яким Сеньківський

У 1938 р., а саме 5 жовтня, зі Львова до Дрогобича призначено сотрудником парафії Пресвятої Трійці о. Яким Сеньківського, який з перших днів здобув прихильність своїм блискучим проповідницьким хистом та вмінням бути зрозумілим інтелігентові й робітникові, старшому й молодшому. Був завжди ввічливий та привітний. Відчувалося, що в цій людині за вродженими скромністю та гідністю криється справжній Христовий слуга. З його приходом у Дрогобичі поживилась душпастирська парафіяльна праця.

А народився майбутній ієром. 2 липня 1896 року в с. Великі Гаї коло Тернополя. Батько його – досвідчений господар, який вмело обробляв 40 моргів орної землі, дглядав багато худоби, тримав пасіку, яка налічувала триста вуликів. Це була важка робота, яка вимагала участі всіх членів родини. Тому всі діти виростили працюючими, з почуттям обов'язку й пошани до людей. Батько Івана не шкодував грошей на навчання й виховання своїх дітей, а виховувались вони в християнсько-релігійному та національно-патріотичному дусі. Такі дії й життєва позиція батька були добрим прикладом для дітей і родини. Тому зрозуміло, що обидва сини: Іван (пізніше Яким, ЧСВВ) та Володимир вирішили стати священиками.

Теологічні студії Іван

закінчив у Львові. 4 грудня 1921 року в катедральному соборі св. Юра був рукоположений на священика. Згодом у м. Інсбрук (Австрія) здобув ступінь доктора богослов'я. Однак його праведна душа не задовольнилася тим на духовній дорозі, а бажала піти далі на вибраному життєвому шляху – постригтися в ченці, що він і здійснив, бо вже 10 липня 1923 року він вступає на новіціят оо. Василян у Крехові.

У період від 1925 р. до 1927 працював сотрудником на парафії с. Краснопуца на Тернопільщині, а в 1927–1931 рр. був професором гуманістичних наук при монастирі у Лаврові, де навчав українознавства, латини, загальної історії, географії та хімії. Крім того йому доручили ще й катехизацію в місцевій школі та в с. Лінина.

Із 1932 року ієром. Яким був призначений до Львова, де провадив Марійське Товариство домогосподарок й гімназійних хлопців, Апостольство молитви. Часто, особливо під час Великого Посту, проводив реколекції, а серед року – місії. Написав хроніку Львівського монастиря. Ієром. Яким Сеньківський мав дар від Бога у спілкуванні з людьми, особливо з молоддю.

Спільне служіння оо. Бараника та Сеньківського у Дрогобичі було дуже насиченим, але недовгим. Бо у скорому часі прийшли в Галичину «визволителі», нав'язуючи нові порядки, і заважали припинити діяльність монастиря. Енкаведисти заборонили ієром. Северіяну залишати стіни Святотроїцького монастиря, мотивуючи це воєнним часом, хоча їм йшлося про обмеження діяльності ревного священика, що голосив правди Божі. Так само і популярність та проповіді

золотоустого проповідника о. Сеньківського, що сів в серцях вірних глибоку любов до Ісуса Христа і Матері Божої, були сіллю в оці більшовиків. Своїми проповідями о. Яким умів тримати народ у постійному піднесенні духа й надії на краще завтра. На його проповідях, що були палкими, повними любові до Бога і України, церква була вщент заповнена віруючими.

Професора о. Сеньківського не раз викликали на «розмови», в часі яких у нього вимагали припинити душпастирську діяльність. Але він ще з більшою силою та завзяттям організував людей на збереження вірності Церкві. Вірні неодноразово радили ієром. Баранику та о. Сеньківському якнайшвидше вийти з монастиря і перечекати гарячий час, але ті не хотіли цього слухати, відповідаючи: «Як нас не застануть, можуть на всіх помститися, краще вже ми потерпимо». Вони знали, що їх може очікувати смерть, але за Христа на все були готові. Безпощадний ворог не міг цього простити.

Вранці 26 червня 1941 р. ієромонах Яким Сеньківський відправив останню у своєму житті Святу Літургію, а перед полуднем більшовики заарештували його разом з ігуменом Северіяном Бараником, і їх більше живими ніхто не бачив.

Фронт наближався до Дрогобича, більшовики поспіхом відступали... У неділю 29 червня 1941 р. дрогобичани зійшлися на території в'язниці НКВД на вул. Стрийській з надією звільнити своїх рідних, але яким жахом для них було побачити сотні закатованих тіл! Серед них люди впізнали спотворене тортурями тіло ієром. Северіяна. Зі слів п. Йосифа Ластов'яка, на грудях священика був ви-

різаний хрест. Тіла о. Сеньківського не було знайдено. Очевидці говорили, що його, ймовірно, зварили в казані, давши з'їсти голодним в'язням. Вірогідність цього є велика, бо люди, які тоді сиділи в тюрмі, стверджували, що юшка, котрою їх годували, була солодкуватого присмаку і там знаходили людські нігті. А також після закінчення війни тодішній прокурор Дрогобича сказав служниці Ганні Вітошинській, що отця зварили в казані...

Місцем захоронення ієром. Северіяна, як вказують численні свідчення, стала спільна «братська» могила на цвинтарі на вул. М. Грушевського в Дрогобичі.

о. Володимир Байрак

Володимир Байрак народився 24 лютого 1907 року в с. Швайківці Чортківського повіту на Тернопільщині в релігійній сім'ї, тому й не дивно, що вже з малих літ полюбив Бога і Церкву. У 1922 році поступив у Чортківську гімназію, де проявив себе зразковим гімназистом, організатором громадської роботи.

4 вересня 1924 року він вступив до монастиря оо. Василян. Після новіціату у Крехові приступив до студій, які проходили по монастирях у Лаврові, Добромилі та Кристинополі (нині – Червоноград). 26 лютого 1933 року склав довічні обіти, а 13 серпня 1933 року був рукоположений на священика в Жовківському монастирі.

Перебуваючи від 1943 р. вже у Дрогобичькому монастирі, о. Віталій активно продовжував свою пастирську діяльність. Вдячні вірні поважали й любили цього привітного монаха не тільки за його повчання та власний приклад, але й за талант вислухати, підтримати, дати влучну духовну пораду тощо. Його любов до Церкви, до свого народу надихала й інших.

Однак такі люди не могли залишатися поза увагою пильного ока НКВС, тож вже 17 вересня 1945 року працівники Управління НКВС Дрогобичької області арештували о. Віталія Байрака (в миру – Володимира Васильовича Байрака). Він був звинувачений у тому, що, проживаючи на території, тимчасово окупованій німецькими військами, в 1941 році брав участь у богослужінні в с. Туринка на могилі воїнів УГА, після чого виступив з антирадянською проповіддю, а також «написав статтю клеветнического характера на партию большевиков, которая опубликована в антисоветском календаре "Миссионер" за 1942 год». Рішенням військового трибуналу військ НКВС Дрогобичької області 13 листопада 1945 року його було засуджено до 8 років позбавлення волі у ВТТ із конфіскацією майна. Його «провина» була в тому, що він був ревним священиком, невтомним Христовим воїном.

Вістка про смерть Слуги Божого прийшла перед самою Пасхою 1946 року, її приніс пан Василенко з Гаїв, що мав передати для отця у в'язницю свячені страви. Він розповів, що отця Віталія дуже били, пізніше заносили до камери на простирадлі. Поховали його «на Бригідках». Отак у внутрішній в'язниці УНКДБ Дрого-

бичької області закінчив своє земне життя Слуга Божий ієромонах Віталій Байрак.

А у будівлі, що тривалий час була у Дрогобичі символом тоталітаризму та репресій, а нині знаходиться Інститут фізики, у 2012 р. було облаштовано меморіальний комплекс «Тюрма на Стрийській». Адже саме тут у жовтні 1990 р. були проведені розкопки, що наробили багато галасу у пресі тоді ще Радянського Союзу. 486 людських останків, жертв кривавого радянського терору кінця червня-початку липня 1941 р., вже 14 липня 1991 р. з почестями були поховані на Алеї слави міського кладовища. А за зведеними даними про знищення в'язнів у тюрмах Західної України того часу кількість жертв становить понад 24 000, з яких 1 200 у Дрогобичі.

Господи, Ісусе Христе, Боже наш, що пролив свою кров на Хресті за нашого спасення. Ти послав своїх учнів навчати і проповідувати Євангеліє Правди всім народам, щоб той, хто увірує, мав життя вічне. Ти дав і нашому народові великих та ревних проповідників свого Слова, які, наслідуючи Тебе, віддали своє життя як викуп за багатьох. Ми дякуємо Тобі за наших мучеників та ісповідників. Серед яких Твої вірні слуги ієромонахи дрогобичького Святотроїцького монастиря Северіяна Бараника, Яким Сеньківський і Віталій Байрак. Тому просимо Тебе, так як вони прославили всесвяте Твоє ім'я своєю мученицькою смертю, так і Ти прослав їх на святих своїх Престолах, щоб повіки славилось ім'я Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Для «ХГ» Ірина Сенюра, працівник фондів музею «Дрогобиччина». Було використано світлинки з інтернет-сторінки п. Лесі Романчук та авторки статті

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5